

М. Мінаков (НаУКМА, Київ)

ДОЛЯ "МІФОЛОГІЧНОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ" В РЕАЛЬНІСТЬ РОМАНТИЗМУ

Епоха на межі XVIII-XIX століть в історико-політичному плані відзначалася поширенням революційних ідей, породжених Французькою революцією. В європейській культурі водночас відбувається "естетична" революція, спричинена появою та розвитком Романтизму. У свою чергу романтизм спричинив радикальний зсув у світобаченні європейців.

Революція у Франції виявила необхідність змін в умовах суспільного існування. Романтики запропонували виправити "хибну" реальність, змінивши світосприйняття людей. Хибність реалій повсякденності впливала з глибинних засад європейської культури, що засновувалася на раціонально-рефлексивному описі реальності, розквіту сумнівів, що перетворили життя на острах і непевність.

Йенський гурток, що створився навколо часопису "Athepeum", висуває гасло реміфологізації всесвіту європейської культури. Хьольдерлін, Ф.Шлегель, Новаліс та інші романтики намагалися здійснити реміфологізацію за допомогою мистецтва. Поетизація мислення людини мусила перетворити філера на нового елліна. Міфологічне мислення мало повернути людину до стану адекватного сприйняття реальності, до співіснування з божественним.

На відміну од грецької міфології, нова має бути сформована не з зовнішнього відчуття світу, а з внутрішнього, з душі й духу. Міфологія мала стати останнім витвором мистецтва. Реміфологізований світ планувався як надособистий, естетично-обов'язковий світ символів мистецтва. Цей світ потребував магії, мистецтва виробляти божественне. Магія мусила перенести диво, можливе й необхідне в мистецтві, в життя, адже диво перетворює поезію на міф через відбування дива в дійсності.

Зіткнення з суворою дійсністю призвело до зміни позицій радикалів. Замість того, щоб переробити життя, вони самі

були "перероблені": Шлегель став католиком, Новаліс та Шляйермахер опинилися серед гернгутерів. Хьольдерлін збожеволів. Проте естафету ранньоромантичного радикалізму перехопили пізні романтики. Можна з цілковитою певністю твердити, що принаймні два покоління першої половини XIX століття різних народів (від Росії до США) були виховані на ідеалах Романтизму. Романтики майже досягли своєї мети. Але історична "магістраль" раціоналізму та позитивізму вже в середині XIX століття перетворює романтизм на маргіналію європейської культури.

М. Мінаков (НаУКМА, Київ)

ТЕОРІЯ СИМВОЛУ В ЕСТЕТИЦІ ФРІДРІХА ФОН ШЛЕГЕЛЯ

Ф.Шлегель, один з найяскравіших філософів-романтиків, створив цікаву, та, на жаль, маловідому філософську систему, що характеризувалася синтетичним гносеологічно-естетичним підходом. Поетичний метод пізнання, покладений в основу цієї системи, було спрямовано на досягнення Безмежного, Універсуму. Проте поетичний метод пізнання вимагав "руху" понять по колу, себто від загального до окремого й навпаки. Тому увага до безмежного привела Шлегеля до проблеми індивідуального. Безмежним у Шлегеля є трансцендентний світ ідеалів, що за своєю природою тяжіє до власної реалізації. Така реалізація відбувається в індивідуальному, що є поєднанням ідеалу та елементів. Такий процес є оформленням ідеалу в окремому.

Ідеал оформляється символічно. Символ є оформленим вираженням ідеалу. Безмежне та індивідуальне, *Universum et Res*, є двома полюсами, що поєднуються та уможливорюються як такі, що існують завдяки третьому членові, а саме - символіві. Тоді символ ми можемо визначити, як реальне втілення безкінечного в кінцевому, загального - в кон-